

11.trin – Kirke Værløse

Simul justus et peccator

Indledning

For Guds skyld – si'r vi. I kender udtrykket, når man mindeligt beder en anden om noget. Fx huske at lukke havedøren, når det regner. For Guds skyld, si'r vi, men mener egentlig for vores egen. Det er farisæersind – det har vi alle. Det er et sært sted inden i os og imellem os, hvor dom og fordom umærkeligt bytter plads og hvor kritik – ikke mindst selvkritik – ville have været på sin plads i stedet. For guds skyld, så gør dog det rigtige, hvisler farisæeren. Gør som jeg ville have gjort. Og så kan vi i næste øjeblik dømmes os selv, når vi opdager hvordan vi fordømmer andre. Og vi kan måske se, hvordan den dom vi fælder over os selv kan være mildere, når vi glemmer at lukke havedøren, end den vi fælder over andre. Eller omvendt. Vi er så hårde ved os selv, i disse tider. Det er de to skikkelser i dagens tekst også – på hver sin måde. Og de inviterer til et forenklet menneskesyn, i teksten endda så forenklet og så listigt, at det vil ramme os i nakken som en boomerang. Nu er I advaret. Jeg vil derfor bede jer rejse jer...

Læsning - Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Til nogle, som stolede på, at de selv var retfærdige, og som foragtede alle andre, fortalte Jesus denne lignelse: »To mænd gik op til templet for at bede. Den ene var en farisæer, den anden en tolder. Farisæeren stillede sig op og bad således for sig selv: Gud, jeg takker dig, fordi jeg ikke er som andre mennesker, røvere, uretfærdige, ægteskabsbrydere, eller som tolderen dér. Jeg faster to gange om ugen, og jeg giver tiende af hele min indtægt. Men tolderen stod afsides og ville ikke engang løfte sit blik mod himlen, men slog sig for brystet og sagde: Gud, vær mig synder nådig! Jeg siger jer: Det var ham, der gik hjem som retfærdig, ikke den anden. For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.« *Lukasevangeliet 18,9-14*

Prædiken

Teksten i dag hænger nært sammen med den kendte sætning; når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte.

Hvad om vi drejede den en omgang og sagde; når du skal løbe en tur, gå da ned i din kælder – ind i dit kammer – og løb så ingen ser dig og du skal synes stor og vigtig af den grund. Også vi blafrer – som farisæeren der beder så taknemligt for sin egen tilstrækkelighed – Også vi blafrer vores egen evne til at efterleve nutidens krav. I kender dem jo; sundhed, overskud, glæde og god stemning. Stemning især. Vi har krav på den gode stemning... Og vi flasher det alle steder.

Åh ve og skam og skade – hvad er det nu jeg gør? Jo jeg fordømmer farisæeren, den slanke, løberen, hende der selv bager rugbrød og ham, der om søndagen når at gå en tur i skoven med ungerne. Også jeg er en forbandet farisæer; en hykler. En der bruger de andres adfærd til at retfærdiggøre min egen. Med omvendt-omvendt fortegn. Du skal ikke faste to gange om ugen og du skal ikke løbe maraton. Men du skal heller ikke lade være... I ser nok hvordan teksten krøller om sig selv! Uanset hvilken position; den der lovsynger sig selv, eller den der underminerer sig selv, så har det ingen gang på jord og ingen efterstræbelseskraft overhovedet.

Imidlertid moraliseres der jævnt her fra stolen af mig – det er ganske jammerligt... Og derfor er det ganske livgivende at få en tekst, der opfylder den velkendte frase; når du peger på andre, peger de fleste fingre altså bagud. På dig selv. Prøv bare med hånden! Og sådan peger teksten hverken på farisæere eller toldere, men på mig. Og på dig. For farisæeren vigter sig af at gøre det rigtige og tolderen vigter sig af at være ynkværdig. Og begge mangler aldeles ydmyghed, ligesom vi gør både når vi løber marathont og når vi ikke løber marathont fordi livet har andre (større) værdier. Lad os for eksemplets skyld smage på følgende udsagn; Hvis jeg selv skal sige det, så er jeg uhyre ydmyg... Det går ikke rigtig. Heller ikke selvom det er præsident Trump, der siger det om sig selv. Luther sagde da også at; den som er ydmyg ved det ikke selv. Det gør det jo ekstra vanskeligt at efterleve... Måske strejfer det os da om det kunne være et umuligt krav? Og måske er det fordi kikkerten er vendt om og målet med teksten egentlig ligger lige for, men syner langt ude i horisonten. For når nu ydmyghed ikke er i det ydre, kunne det tænkes at teksten vil sige os noget andet. Vi kan prøve at sætte det på formel; at tro er et forhold til den himmelske sfære, at tro er et knyttet bånd til det guddommelige, at tro er en relation til Gud. Når vi bilder os selv ind at den relation også går fra os til Gud, så er vi jøder og muslimer, asatro og mytologer. Er vi kristne må vi leve med at relationen til Gud er noget der kommer os i møde. Det er overhovedet pointen med Kristus; der drypper fra himlen og forbinder Gud med os. Selv kan vi ingenting gøre. Ikke faste, ikke bede, ikke drage i hellig krig og ikke spise os ind i Guds rige. Derfor er det også lige meget om kyllingen er halalslagt eller ej. Den sti bringer ikke de kristne nogle vegne. Vi er alene i tro, fordi det at tro er rakt os som et forhold til Gud. Det lyder vanskeligt, måske, men er det slet ikke. Imidlertid gør det kristentro til afmægtighed. Vi kan ikke tvinge Gud til noget – ikke ofre duer som i sidste uges tekst og få vores vilje i det himmelske. Vi må afvente. Vi må overgive os må vi. Og vi har derfor intet at hykle af; hverken vores gode adfærd eller vores bevidsthed om egne fejl og mangler. Det bringer os ikke tættere på. Det helt afgørende gode ved det, er at så er ingen udenfor Guds rækkevidde. Hvis Gud er i midten, så er afstanden til ham – set fra hans synsvinkel – ikke forskellig. Vi står på samme radiusafstand af ham. Vi kan hverken fjerne os fra eller tiltvinge os adgang til det hellige. Og vi er hverken bedre eller dårligere stillet ift det. Det forrykker også kristnes menneskesyn; Alle de mennesker, som vi synes er mindre værd end os; de der er udenfor og lad os nævne i flæng; de arbejdsløse, de barnløse, de forældreløse, de værdiløse. De er aldrig gudløse.

Nu dæmrer det måske; at ligeså lidt som templet er et kræmmermarked, ligeså lidt er Gud en handelsmand. Stil dig an og kom derfor uden eller med værdi og du er lige velkommen. Kom mislykket, maltrakteret og ødelagt – du har stadig suveræn værdighed for Gud. Den der har levet på kanten af livet; mistet alt, sin livsglæde, sit holdepunkt, sit håb og sin tro, må have et gudsbillede som ikke kan forhandles. Dét gudsbillede ligger inderst i kristendommen; at uanset hvordan du kommer til templet; som farisæer eller tolder, som succeshistorie eller fallit, som menneske i zen og harmoni, eller dirrende depressivt menneskeløv, da hører du hjemme hos Gud. Han sætter sig ved din side og hans kærlighed er uforkortet. For han måler ikke – og han er ikke noget målebånd. Der klippes ikke bidder af, for hver fejl, og lægges ikke til for hver pryde. Han er bare. Og du er bare.

For i forhold til Gud og den tro vi har, og som andre har på deres måder, da må vi træde uhyre varsomt. Skulle vi være i tvivl er det godt at minde om teksten som lød fra alteret; *Jeg ville søge til Gud og lægge min sag frem for ham; Han krydser mine snedige planer, så det, jeg sætter i værk, ikke lykkes. Han fanger mig i min snedighed, og min listige planlægning viser sig forhastet. Ved højlys dag løber jeg ind i mørke, ved middagstid famler jeg mig frem, som var det nat. Han redder mig fra min mund, så der bliver håb for mig, der er svag, og munden lukkes på uretfærdigheden.*

Lad Gud og den relation du har til ham være en tidløshed i din tænkning inden du fælder domme om dig selv og om andre. Forstået på den måde, at lader du din Gudstro træde ind imellem din forhastethed, så indsætter du udskydelsestid. I Anders And skal der tælles til ti inden Rip, Rap og Rup får en over næbbet. Når ministre forlader taburetter skal det foregå med værdighed; de får et døgn til at sunde sig inden de skal træde frem for kameraerne. Når du dømmes om din egen fortrinlighed eller andres modbydelighed, så indsæt et indskud af tid. Tid, hvor du i sindet et øjeblik går i dit kammer og overvejer nøje; handler jeg i tanken og i mine værdiers epicentrum i overensstemmelse med den Gud, som også befinder sig i det åbne land hvor livets storme hvæser om menneskers liv? Den Gud, som ikke kun holder til blandt de, der lever i livets læside? Hvis jeg er Gud lig og du er Gud lig, fordi vi alle er gjort i Guds billede – behandler jeg så livet guddommeligt; med nænsomhed. Svaret vil ganske givet være – det er det i hvert fald ofte for mig – nej det gør jeg ikke. Og fordi det er det, altså et nej til at vi opfører os ydmygt, er det helt afgørende at huske at for Gud er det ok at vi fremtræder som syndere, for ham er vi til hver en tid retfærdiggjort. Selvretfærdigheden har ingen gang på jord, men at blive regnet for retsindig, er en gave kun Gud kan række. Retsind er selvværd, er livsmod, er glæde. Det er at være frelst.

Salmer

1: 724 Solen stråler over vang (Mel. Nyord)

2: 62 Jesus – det eneste

3: 352 Herrens kirke er på jord

4: 28 De dybeste lag

5(nadver): 192, v. 7-9 Hil dig

6: 728 Du gav mig